Tečaj XV. **NOVICE** List 45.

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v saboto 6. junija 1857.

Kmetijstvo v našem cesarstvu.

Govor gosp. c. k. ministerskega svetovavca viteza K. Kleyle-ta v 1. velikem zboru na Dunaji 9. dan t. m.

(Dalje in konec.)

Bolj ko se množí ševilo prebivavcov v tem ali unem kraji in bolj ko so gospodarstva oskerbljene z vpreženo živino, več se seje in prideluje ogeršice, ktera se kaj dobro ujema z žitom, pred kterim se seje. Iz začetka se seje z roko po navadi in se ne okopuje, počasi pa se bojo prijeli kmetovavci in navadali, da bojo ogeršico v verste sejali in jo tudi okopavali. Želeti je, da bi izhodnje dežele pridelano ogeršico same prešale in oljnate preše pokladale živini.

Na kolikor višjo stopnjo se kmetijstvo povzdiguje, toliko več se sadí takih sadežev, kteri se okopujejo kakor krompir itd. Nobena reč ne strebi tako plevéla iz njiv in ne rahlja zemlje bolj kot tako gospodarstvo, pri kterem se polje večkrat okopuje.

Tobaka se prideluje v našem cesarstvu sila veliko; lansko leto je skor na 66000 oralih tobak rastel in cesarske fakrike so nakupile 530.000 centov tobakovega perja. Vendar vès ta obilni domači pridelk ni bil zadosti; še čez 290.000 centov se ga je lani v ptujih deželah kupilo in za-nj čez 10 milijonov gold. izdalo. Žlahni amerikanski tobak se bo mogel še zmiraj kupovatí, vendar je zemlja na Ogerskem za rejo dobrega tobaka tako pripravna, da bi se utegnilo sčasoma tudi veliko našega tobaka v ptuje kraje na prodaj voziti.

Za nizke doline je konoplja veliko vredna. Apatinska konoplja se smé primerjati z bolonješko. Ako se bo čedalje lepše godila in pošteno kupčevalo, kaj veljá, da bo tega blagá še obilo šlo na ptuje.

V severnih krajih so se že davnej žganjarije ustanovile. Dokaj krompirja zato saditi, najbolje kaže. v Galicii so si kmetijam največji dohodki stekali iz žganjarij. Bolezen krompirja jim je vsekala hude rane. Hvala Bogu! da smemo upati, da bode jenjala ta bolezen.

Na Českem je veliko olarij (pivarij). Pa tudi sladkornic (cukrofabrik), ktere delajo cuker iz pese, je na Českem in Marskem čedalje več; leta 1853 jih je bilo že 128.

Kmetijstvo v družbi z obertnijstvom največ dobička donaša. V žganjarijah, olaríjah itd. so ostanjki najcenejša piča za pitanje živine. Naj bi umni kmetovavci tega nikjer ne prezerli!

Obernimo se sedaj na kmetije okoli večjih mest in na vinorejo.

Blizo mest se mleko in zelenjava kaj lahko spečá. Neizrečeno pa bi se dale kmetije blizo mest še zboljšati, ako bi se mestni gnoj vès porabil, ki se sedaj še večidel pogublja. To je stvar resnega pomislika vredna!

Vinoreja naj bi nehala v takih krajih, kjer ni kraj ne podnebje terti ugodno; kjer pa je zemlja in podnebje ugodno, naj bi se pa prav umno obdelovala. Al na terti sami ni vse ležeče, tudi to je poglavitno, kako se z moštom in vinom ravná.

V vseh krajih in v vseh razdelkih se morajo kmetije na višjo stopnjo omike povzdigniti.

Naloga naša je velika in težavna. Kmetovavci so se zbudili in spoznajo potrebo, vsako leto umniše kmetovati; dobrotljiva delavnost kmetijskih družb je ljudem čedalje očitniša; kmetijske in gojzdnarske učilnice se napravljajo, dobro novo orodje in kmetijske mašine se vpeljujejo, suhe senožeti se močijo, močirni svet na suho devlje itd.

Veliko se je že storilo, pa še več je storiti. Odpravljena tlaka je vzela velikim kmetijstvom delavnih rok in kerme za živino jim manjka. To dela semtertje gospodarjem velike težave, iz kterih se ne morejo še izkopati. Pa tudi kmetje svojih rok, s kterimi jim ni treba več ptujemu gospodarju delati, še ne vejo tako obračati v prid svoje lastne zemlje, kakor bi imelo biti.

Kmetije in deržava imajo velike potrebe; dnarne razmere še niso stanovitne, na zemljiša se ne dobí lahko na posódo, večidel dnarja se steka na dnarne sejmiša — borse.

Obertniki so se že davnej združili v nasprotno pomoč. Obertniki so že nekdaj bolj ko kmetovavci za to skerbeli, kako bi potrebnega dnarja dobili. Čas je, da so tudi kmetovavci o tem gibčnejši. Tri četertinke vseh prebivavcov avstrijanskega cesarstva so kmetovavci; kar kmetijstvo pridela, je več ko dvakrat več vredno memo tega kar obertnija in kupčija dodelate; kmetovavci plačajo največ davka in dajo največ sinov v vojaški stan; kmetijstvo daja ljudem dober kup kruh, obertníi sirovo blago, kupčíi pa kupčijskih rečí na cente.

Kmetovavec ima v svojih opravilih najboljo učilnico za izrejo poštenega človeka; vsaki dan se vojskuje z vremenom in podnebjem; v ti vojski čuti roko Vsegamogočnega in mu je udan. Če vse omahuje v deržavnih prekucijah, kmetovavec se najstanovitniše derží svojih šeg in naprav. Kdor zaupa kmetovavcu, ne zida na pesek!

To kar je srednji vek nekdaj osnoval, je ostarelo v teku časa. Novi časi terjajo nove naprave. Pa te naprave se morajo naravno izcimiti; zato naj kmetovavec podá kmetovavcu roko; vsak narod naj varuje svoje narodne posebnosti, al čuti naj in dela naj kot ud velike družbe, ktero presvetli naš cesar modro in krepko pelje k vzajemnemu cilju in koncu.

Tako bomo zacelili rane, ki izvirajo še iz preteklih časov, — premagali nadloge, ki nas memogredé še tarejo, in srečno bomo dospeli zaželjeni cilj in konec. Avstrija je v viharjih skušen hrast; terdnih korenin in zdravega stebla visoko dviguje košato svojo oberšo!

Imenik tistih, kterim so bile v dunajski razstavi svetinje in pohvalne pisma podeljene.

Na Koroškem.

Sreberno veliko svetinjo je dobil:

gosp. grof Henkel Donnersmark iz Vošperga za goveda Mariahofniškega rodú.

Sreberno malo svetinjo so prejeli:

samostan pri st. Pavlu v labudski dolini za telico Mariahofniškega rodú,

gospá grofinja Henkel-Donnersmarkova iz Vošperga za škocijske pute in peteline,
gosp. vitez Moro v Celovcu za brošč,
c. k. kmetijska družba za blago domačega hišnega orodja.

Bronasto veliko svetinjo je dobila:
c. k. kmetijska družba za gojzdnarske rečí in za modele,

Bronasto malo svetinjo sta dobila:
gosp. Sporer, nadgojzdnar v Pliberku za dendromér,
c. k. kmetijska družba za černo posódo in mnogoverstne živivne stvarí.

Pohvalne pisma so prejeli:
gospá grofinja Henkel-Donnersmarkova iz Vošperga za 4 krave Pustertalskega rodú,
gosp. vitez Moro Fr. iz Celovca za hmelj,
gosp. Winkler iz Celovca za hmelj,
c. k. kmetijska družba za encijan,
gosp. vitez Moro iz Celovca za verbovnik.
gosp. vitez Moro iz Celovca za riček,
gosp. vitez Moro iz Maieregg-a za kmetijske pridelke,
c. k. kmetijska družba za špirit.
gosp. Strohmer iz Celovca za predivo,
c. k. kmetijska družba za blago hišnega orodja.
gosp. grof Henkel Donnersmark iz Vošperga za plug.

Nekaj od Rojnic.

V zadnjem listu „Novic“ so gosp. Terstenjak željo izustili, „ako kdo o Rojenicah kaj povedati vé, naj oznani.“

Kar sem v mladosti od starih ljudí slišal, naj, da v pozabo ne gré, če tudi je majhne vrednosti, za spomin zapišem.

Rojnice ali Rojenice še dandanašnji po kmetih za prerokinje imajo, ktere so v nekdanjih časih pri rojstvu človeka osojo prerokovale. Ob rojstvu človeka so prišle pred okno — ponoči — in novorojencu napovedale, kakošen da bo začetek, osredje in konec njegovega življenja; bode srečen ali nesrečen. — Ravno takega poména so tudi Šembilje bile. Kakošen razloček pa so med Šembiljami in Rojnicami ljudje delali, ne vém prav povedati. Šembilje so za prerokinje imeli, Rojnice pa za une boginje, ktere Rimci „Parce“ imenujejo, ki so z rojstvom, življenjem in smertjo človeka opraviti imele, to je, nitko človeškega življenja predle, in kadar je sod — Perpetuum mobile — ki je listke vsakega človeka vedno pretresal — iz sebe vergel, so Rojnice nitko odstrigle in po življenji je bilo tistega človeka.

Eno povedko starih časov naj tukaj oznanim; kdor pa o tem kaj več povedati vé, je prošen, naj nam v „Novice“ pošlje, da bomo stare národne rečí zabljivosti odteli.

„Nekdaj je bil pri neki prav bogati kmetijski hiši dolgozaželjeni sinček rojen v jako veselje staršem. Komaj rojen, že pride Rojnica, in v veliko žalost veselih staršev osojo rojenega sina napové, rekoč: „Ljubi starši, ne bodite zavoljo rojstva svojega sinčeka preveč veseli, ker konec njegovega življenja se bo žalostno stekel: on bo še v svoji mladosti v vodi utonil in vam neizrečeno žalost naklonil.“ Rojnica to izrekši, spod okna zgine, da ni sledú ne tirú kam. Fantovi starši niso od tistega hipa nobenega veselja več nad svojim sinom imeli, tako, da je fantič pri neki priliki starše lepo pobaral: kaj je nek to, da pri druzih starših vidim, kakošno veselje nad svojimi otroci imajo, pri vas pa, kader me pogledate, vselaj solze v očéh vidim. Povejte mi, ljubi starši, kaj mora vzrok tega biti. Starši si niso upali od Rojnice mu prerokovane osoje razodeti. Naposled vendar, ker sin vpraševati ne prejenja, mu naposled vzrok svojih solz in žalosti razodenejo. To razodenje staršev je sina grozno poterlo. Naposled mu pri spovedi na misel pride, povedati svojo osojo. Spovednik mu tole za celi čas življenja naložé, namreč: kaderkoli bo zjutraj, opoldan in na večer k angeljskemu češčenju zvonilo, naj na mestu poklekne, in tako vselej klečé moli angeljsko češčenje. In glej zgodilo se je, da enkrat mladeneč proti večernem mraku meh žita v malen nese, in ko dospé do malinske bervi, k angeljskemu češčenju zakienka, in v hipu po povelji spovodnika poklekne in moli pobožno angeljsko češčenje. Nekako pri sredi molitve se močna berv, ki je že nad vodénim prepadom bila, dognila, da se zverne in treši v globočino vode, in glas iz burkane vode pride: „Ura in čas je prišel, človeka pa ni.“

J. M.

Naše slovstvo.

Spisal Matija Majar.

(Dalje.)

Serblji su naj ljudnatejše pleme jugoslavensko, njih slovstvo naj krepkejše, njih jezik jasen i lehkorazumljiv, oni su jedro naroda jugoslavenskoga: oni naj pišu po serbsko, samo slědeča da bi po malo popravili:

debeli jer (ъ), pisme izlišno, da bi izostavili, kakor ga je izostavil Vuk Štefanović i mnogi drugi Serblji, kteri ga samo někada, kao v „Dnevniku“ i v „Sedmici“, kakor po někom starom običaju privešuju;

mali jerič (ь) da bi pisali i tiskali, kakor posebno pisme, po sebi, pa ne kovali ga v jedno pisme s pismeni *n*, *l*, *d*, *t*. V tem smo drugih misel od Vuka Štefanoviča; po pismenima *l*, *n*, stoji v „Dnevniku“ i „Sedmici“ vsigda lěpo po sebi;

j, pisme neobhodno potrebno, da bi vpeljali; glas toga pismena Serblji imaju, kakor vsi Slaveni; podoba, znak jim pa manjka, zato pišu slovke (silabe) *ja*, *je*, *ji*, *ju* s složenimi v latini neznanimi pismeni. Vuk Štefanović je j upeljal i take mnogim drugim Serbljem se zdi to pismo potrěbno. J. Zaharijević v Bělomgradu piše v svojoj gramatiki na strani 8: „vidi se, da se j ili primiti ili napraviti mora, pa će se iz i azbukovica onda skratiti moći“;

h da bi pravilno pisali: hrana, prah, kožuh, muha, grěh, pa ne izpuščali ali izmenjali ga pišuć: rana, pra, kožu; muva, grej;

da bi sklone imen v pluralu poravnali, kakor ima jezik staroslavenski, českí, poljski i naš slovenski:

gen. jelenov,	dat. jelenom,	loc. pri jelenih,	soc. s jeleni;
mečev,	mečem,	„ mečih,	„ meči;
sel,	selom,	„ selih,	„ seli;
polj,	poljem,	„ polji,	„ polji;
rib,	ribam,	„ ribah,	„ ribami.

Serbljem sta se pomešala med seboj dual i plural, pa sopet pojedini skloni med seboj, oni pišu: gen. jelenah, mečevah, selah . . . . dat. loc. i soc. jelenama, seloma . . . .

Poslědnič da bi ne terjali od Horvatov i Slovencov, da bi sada v jeden mah i pri toj priči pisali čisto po serbski; to ne može biti i nemoguča se ne smeju terjati: nego dosta je, da se samo po malo pa doslědno jeden drugomu bližamo, po malo se budemo bližje upoznali i běseda se nam bude onda ugladila.

Bulgari pod težkim jarmom turškim jedva (kumej) svoje telesno življenje ohraniti mogu, za duševno i književno mogu malo dělati, zato se sada ne more mnogo govoriti o njih književnoj slogi — pride čas i prisějalo bude solnce tudi njim v rodovitnih krajih okolo pogorja Balkana. — Bulgarsko narěčje bude onda se sbližalo serbščini i bude s njoj splavalo v jedno. Drugače še biti ne more — poarabil ali pogerčil se govor bulgarski gotovo ne bude. Slovničko (lexikalno) je med serbskim i bulgarskim narečjem verlo mala razlika, velika prevelika vendar gramatikalno, ker je bulgarščina izgubila skoro vse kose sklone (casus obliquos); — čto je bulgarščina někada zgubila, može si sopet od serbščine si někada izposuditi. Ako bi Bulgari tako pisali, kakor smo lěta 1855 v carigradskom „Věstniku“

bulgarske sostavke čitali, ktere je pisal učeni Bulgar Jordan X. Konstantinov: onda bi bila sloga bulgarskoga i serbskoga narečja že sada na polo vpeljana!

Horvati pišu s Serblji jedno i ravno tisto narečje. V književnom jeziku su, hvala Bogu! že sjedinjeni. Ovdě je veliko narodno dělo že dokončano! Razlikuju se samo v jednoj jedinoj stvari: Serblji pišu cirilskimi, Horvati latinskimi pismeni. Druge razlike med njemi ni. „Sedmica“ piše o tom: „Kakor je danas književno stanje Horvatov i Serbov, su pismena gotovo jedini uzrok našemu razdvojenomu slovstvu. Kadar bi samo s jednakimi pismeni pisali, bi nam bilo književno življenje jedno za jedne i za druge. Razlike male bi zibnile malo po malo. Čto bi bilo bolje i pravilneje, to bi se obderžalo i bi nadvladalo.“ Hvala ti, brate! na lěpoj besědi!

(Konec sledí.)

Slovanski popotnik.

* „Erinnerungen an merkwürdige Gegenstände und Begebenheiten. Oesterreichische belletristische Monatschrift, redigirt von J. Ohéral. 37. Jahrgang, Januar 1857“ so prinesle sostavek pod naslovom: „Aus Kärnthen, Sitten, Sagen, Poesie, Erlebnisse“ von Ida v. Düringsfeld. Ta gospá opisuje svoje popotovanje po Koroškem in tudi nekaj besed izgovarja o slovenski narodni poezii na 6. strani pod napisom: Slovenische Poesie; v Celjovcu 12. avgusta 1852. Ta popotovavka tole pravi: „Te ure, ki so mi ostale, porabila sem za to, da se za zdaj nekoliko ozrem na literaturo enega izmed narečij, s kterim se bom čez zimo morebiti še dalj pečala. Mislila sem, da bom dobila podobnosti vsake verste s česko poezijo, ali sem se popolnoma prevarila. Način izraževanja in zmatranja je ves drugačen. Nič ni klubovanja, s kterim se Čeh sred bolečin smeja ali jih pa kakor prah s perstom odferkava. Nič ni neskončnih tožb hčer, *ki* morajo mater zapustiti; nič žalovanja fantov, kadar morajo vojniki postati. Tragika se nahaja pri Slovencih celo in popolno, Slovenec jo brezpogojno prejema in se ji ravno tako udaja. Pogum ljubezni in boja se naznanja svobodno in krepko. Pomanjševanj in drugih jezičnih igrarij je zeló malo; malih liričnih dihov je dokaj manj, dramatičnost v legendi in baladi premaguje. To so različnosti, — podobnosti bi ne vedila nobene povedati. K večemu da se tukaj več pesem začenja: stoji lipa, in v českem: stojí hruška, da je tukaj kakor tam polje široko in gora visoka, in da sem enkrat dobila češki izraz: mene glava bolí. Na serbščino opominja slovenščina, beli gradovi, Turki, imena Marko in Beligrad, ladja na Donovi, sivo (namesti sinje das blaue) morje — vse je serbski. Sivo morje je to kar v českem: crni les. — To ima ona za vvod; za tem navaja nektere pesme kakor: „mati, ki je omožila tri hčere, eno k sinjemu morju, drugo v ravno polje, tretjo v sterme gore;“ „od lepe Vide;“ „od kralja Matjaža“, ko je šel v pekel po svojo drago kakor Orfej po Evridiko; „od barona Balona“; „od bana Lucipetra“; eno zaljubljeno iz Anton Janežičeve zbirke; „od desetnice;“ „od majerice;“ „od smerti ženina“; „od sirote Jerice“; in zraven tega pridaja svoje opazke, postavimo: golobje v slovenski poezii nimajo čisto nič gnjezd, in zdi se, da drugih cvetic kakor rož tudi v nji ne cvete; rože se pa večkrat nahajajo. — Žena ne vé, da prosti narod rožo imenuje to kar Nemec „Blumen“, ali kar je v pismu cvetka, cvetica, cvetlica. — Kdor pozná našo národno poezijo, vé, koliko ima ta potovavka prav in koliko more prav imeti.

Kratkočasno berílo.

Banica in kmetica.

Leta 1840 umerli ban hèrvatski, grof Franjo Vlasić, je imel sluga, ki mu je pri mizi stregel in zraven tega vsakoverstne burke uganjal. Štefan (tako je strežniku bilo ime) je bil oženjen, pa žena ni bila pri njem v Zagrebu, ampak stanovala je unkraj Save, kjer je kmetijo obdelovala. Ban je Štefana zeló rad imel, ker ga je s svojimi burkami mnogokrat razveseljeval. Nekega dné ko je Štefan posebno dobre volje bil, mu ban reče: „Štefan! zakaj nam nikoli svoje žene ne pokažeš? Pripelji jo vendar enkrat v Zagreb, da jo bomo vidili; radoveden sem, kakošna je žena, ki ima tako šaljivega moža. Tudi moja gospa bi jo rada vidila; le glej, da nam jo berž ko moreš pripelješ.“ — Štefan vesel tolike prijaznosti banu reče: „Milostljivi gospone! rad bi vam vašo željo spolnil, al ni mogoče, ker je moja žena tako gluha, da skoro nič ne sliši; tukaj bi jo le zasmehovali in ji norce kazali.“ — „Bog obvari! — reče na to ban — jaz bom za to skerbel, da se ji nič žalega pripetilo ne bode; moja gospa potrebuje ravno sedaj sobarice (hišne) in tvoja žena bo pri njej to službo opravljala.“ Ko Štefanu tudi banica obljubi, da bode z gluho sobarico potrpežljiva, se upoti na dom, unkraj Save, po ženico svojo.

Domú pridši, reče ženi: „Maca, sedaj pa le z menoj! Banica te je za svojo sobarico izvolila.“ — „Ne bodi bedak! kaj nek misliš — jaz in pa banova sobarica!“ — „Brez šale, kakor sem rekel, tako je, ni trohice drugače; ti moraš iti k banici za sobarico, naj velja kar hoče.“ — „Če me res imeti hoče, zakaj pa bi ne šla? — ako se ti z banom vsodiš, zakaj bi se jaz z banico ne. Že velja, jaz grem s teboj v Zagreb!“

Izročila sta kmetijo nekemu poštenemu sosedu in sta se precej drugi dan preko Save odpeljala. Pogovarjala sta se medpotoma, kako dobro se njima bo pri banu godilo — kar naenkrat se on za glavo prime in reče: „E presneta pozabljivost! — skoro bi ti bil pozabil najpotrebnejšo reč povedati: banica namreč je čisto gluha. — Ako jo boš kaj vprašala, le vpij kolikor moreš, da te bo slišala, in tako tudi kadar te bo ona kaj vprašala, glasno odgovarjaj, kar narveč moreš; ona je strašno huda, ako ji kdo tiho govorí.“

Kmetica si te besede dobro zapameti in mu obljubi, da bo kričala na vès glas kolikor bo mogla.

Štefan pelja Maco naravnost v sobo banice, ter jo pokloni preuzvišeni gospej. Prosta kmetica se ne trohe ne boji, temveč se serčno in veselo vêde, podá banici roko, ter jo vpraša: kako ji kaj gré, jeli je zdrava? itd. kakor je sploh po kmetih navada; zraven pa tako kričí, da banici vse čez uhe letí. Banica ji je odgovarjala, pa tudi tako glasno, da se je vse na ulico slišalo.

Priljudno in pridno obnašanje kmetice je banici zeló dopadlo, samo tolikega kričanja je bila kmalo sita. Da bi se pa tega znebila, ukaže Štefanu, naj novo sobarico na sprehod pelje in ji znamenitosti zagrebškega mesta pokaže.

„Oj sirota, kako se mi smili! — govori banica sama seboj — križ bom sicer imela s to ženo, vendar naj bo v ime božje.“

Pa tudi kmetici se je dobra gospá v serce smilila, da bolje ne sliši. Štefan pa si je na vso moč prizadeval svojo ženo prepričati, da je banica čisto gluha.

Prešel je en teden kar je Maca v Zagreb prišla. Dan za dnevom ste ena nad drugo kričale, da je vse prek letelo; banica je mislila, da Maca nič ne sliši, Maca pa, da je banica gluha, in tako ste eno drugo milovale.

Ko je pa nekega dné Maca pričo bana vendar le presilno kričala, mu banica prav tiho reče: „Za božjo voljo, pri ti ženi mi vendar ne bo ostati; morda misli, da tudi jaz sem gluha kakor ona.“ Maca, ki je te besede dobro slišala, vsa začudena odgovorí: „Kaj neki mislite, da sem gluha? Ako bi vi tako dobro slišali kakor jaz, bi mi ne bilo treba tako glasno govoriti!“

Ban, spoznavši Štefanovo novo burko, se začne smejati da bi mu bil skoro trebuh počil; banica pa ne vé kaj bo počela, ker se je sramovala, da jo je Štefan tako opetnajstil. Tudi Maci je solnce posijalo, da je vedila pri čem da je. Letela je naravnost Štefana iskat, in gotovo bi mu bila moč svojih nohtov pokazala, ako bi ji ne bil pet odnesel.

Banu je pa ta šala tako všeč bila, da je Štefanu dva zlata podaril; Štefan se lepo zahvali in obljubi, še večkrat si kak cekinček tako prislužiti. A. K. Cestnikov.

Novičar iz avstrijanskih krajev.

Iz Zagreba 1. junija. K. Ž. Pretekli mesec so se igrale sledeče igre v domačem jeziku v tukajšnem kazališču: „Gusar“ drama v 3 djanjih od Ivana Kukuljević-a Sakcinskoga, — „Dijak i gospoja“ vesela igra v 2 djanjih s pevanjem iz nemškega prestavil Berlić, — „Tko zna, čemu je to dobro?“ vesela igra v 1 djanji, prestavil Galac, — „Serežanin“ vesela igra v 1 djanji od Kasteli-a. Poslednje tri igre so se igrale v zavezi s predstavljanjem meglenih slik prof. Vanek-a; — „Hudi duh lumpaci-vagabundus“ ili tri skitalice“ s predigro „Oklada Ljubobrane i Srećane“ poleg nemškega; — „Mejrima“ drama v 5 djanjih od Matija Ban-a; — in 26. maja drugikrat „Opančarica po modi ili popapučeni opanak.“ — Lepo nam napreduje naše národno kazališče, al še lepše bi napredovalo, da bi mi v Zagrebu imeli veliko množico kazališčnega občinstva. Gradjani imajo premnogo posla, da bi mogli mnogokrat v kazališče pohajati, ukusa za to jim gotovo ne manjka; plemstvo je, celó sedaj poleti, večidel na svojih imenjih na deželi, in le tergovci in činovniki so bolj stalni kazališčni obiskovavci. — Dolgo in težko pričakovani in že mnogokrat naznanjeni „Neven“ še sedaj ni prišel na svetlo. Ne vém, kdo je tega kriv? — Ker sem ravno pri vpraševanji, moram še nekaj poprašati. Kaj delajo tako dolgo letošnje „Drobtince“? Ali se bodo tudi v Zagrebu dobivale? Že čez leto sem v Zagrebu, al mojih očí še ni sreča doletela v izložbi tukajšnjih knjigoteržcov kake slovenske knjige najti. In vendar živí toliko Slovencev tukaj. Bar ni kitajskega zida med Slovenci in Hervati! — Kako stojí zavolj „Koledarčeka“? *) Samo pazimo, da nam bar periodične knjižice ne pomerknejo, ako že nismo v stanu samostalnih knjig izdajati!

Iz Ljubljane. Sedaj še le vémo, kako delječ je iz Tersta v Ljubljano! Predvčeranjim sta stavila dva mesarja v Terstu 100 fl., vsak svoj voz in konja: kdo da bo prej prijahal v Ljubljano; eden je imel dva konja (Horvata) vprežena v svoj voz, eden pa je dirjal s samcom in vozom le na dveh kolesih; uni z dvema je prijahal v šestih urah in 20 minutah v Ljubljano, drugi pa kmali za njim, ki je stavo zgubil. In kaj je nadsledek tega silnega terpinčenja uboge živali? Da sta dva konja nevarno zbolela! — Na Dunaji 25. dan p. m. umerli gosp. baron Karl Flödnigg, dosluženi svetovavec c. k. deželnega poglavarstva v Ljubljani, je v svoji oporoki celo svoje premoženje, ki znaša čez 24.000 gold., naši deželi daroval za napravo hiše za slepe; ako bi se pa s tem dnarjem to napraviti ne dalo, naj se iz tega dnarja štipendije za slepe iz Krajnskega ustanovijo, do kterih imajo farmani iz Smlednika pervo pravico. Hvale vredna milodarna naprava! — Prihodnjo nedeljo bo v Ternovem velika cerkvena slovesnost; svetli knez in škof bodo novo farno cerkev posvečevali.

*) Na to vprašanje, že od več strani nam zastavljeno, moremo povedati, da neradi opustimo izdajanje „Koledarčka“, kterega smo gojili kakor oče svoje najdražje dete, — pa vendar iz naših rok tudi za prihodnje leto na svetlo ne bo prišel. Vred.

Novičar iz raznih krajev.

Večidel iz vseh krajev se sliši, da letina dosedaj veselo kaže. Le iz Laškega se ponavijajo tožbe zavolj svile; v Furlanii se obnašajo červiči dobro, slabo pa na Beneškem in v Lombardii; na Napolitanskem jih je po 4. levenji toliko poginilo, da bo kokonov malo; na Rimskem so s svilorejo zadovoljni, na Francozkem slabo kaže. — S železnico med Terstom in Ljubljano bo vendar le resnica. „Triest. Zeit.“ zagotovlja, da se bojo še ta mesec vožnje za poskušnjo gotovo začele; 25. dan p. m. so položili šine že v teržaški začasni kolodvor. — Tihoto političnega sveta je nenadoma razmiril nepokoj v Bruselji, poglavnem mestu tiste dežele, ktera je od leta 1830 popolnoma mirna bila in ktere tudi vihar 1848. leta ni celó nič zadel. Poslednje dni preteklega mesca pa so se začele hude rečí, ktere bi bile utegnile še huji plamen po celi deželi vžgati, ako bi ne bil kralj odložil tiste obravnave v deržavnem zboru, ktera je vnela po mestu tak hrup, da je 3 dní vse bilo v strahu. Vzrok tega nepokoja pa je bil, da je minister pravosodja deržavnemu zboru nasvetoval novo postavo zavolj gospodarstva z milošnjami, ktero je od leta 1830 po ustavni postavi v rokah posvetnih gosposk bilo, sedaj pa naj bi se po nasvetu ministrovem izročilo duhovnim oblastim; 60 deržavnih poslancov je zoper 41 poterdilo ministrov predlog — in zavoljo tega se je vnel gori omenjeni hrup, kterega je kralj s tem potolažil, da je preložil zbor. Sliši se, da je 30.000 vojakov pod orožje poklicanih. — Na povabilo angležke kraljice je prišel véliki knez rusovski Konštantin tudi na Angležko, pa le v Osborne — za en dan. Po tem se lahko meri prijaznost med Rusom in Angležem. — Govorí se sedaj, da turški sultan hoče sicer privoliti v zedinjenje Moldave in Vlahije, pa ne, da bi kak ptuj vladar se vsedel na prestol teh knežij. — Tudi sultan bode nastopil večtedinsko potovanje po svojih deželah. — Knez černogorski je že izvolil poslance, kteri imajo v Carigrad iti; vodnik tega poslanstva bo knezov brat Mirko. Angležki poročnik je poslancom že pred povedal: koliko misli turška vlada dovoliti, in avstrijanska in francozka vlada ste knezu že pred povedale, koliko naj Černogorci terjajo. Černagora pa se ni še pomirila, ker še zmiraj utekajo posamni Černogorci na avstrijansko zemljo.

Povabilo na naročbo „Novic“.

*Konec **tega mesca** izteče polletno naročilo; naj tedaj častiti naročniki, kteri so „Novice“ plačali le za pervo polovico leta, pa jih še naprej dobivati želijo, kakor tudi tisti, ki jih **iznova** prejemati hočejo, **kmali** pošljejo naročnino, da jih bodo po redu tudi berž prihodnji mesec dobivali. Če se večina naročnikov še le zadnji teden oglasi, ne more odpravnija dvojnih časnikov tako hitro napisov (adresov) vrediti, da bi nobenih zaderžkov ne bilo.*

*Naročnina za **pol leta** znaša **2 goldinarja**, kdor „Novice“ **po pošti** prejema; — kdor pa jih v tiskarnici jemlje, plača **1 gold. in 30 krajc.** Kdor **novih** naročnikov želi tudi **pervo** polovico letošnjega tečaja, naj priloži za njo tudi 2 gold. po **pošti**, sicer pa 1 fl. 30 krajcarjev.*

*Drugo pot bomo po navadi čast. naročnikom poslali **naročilno pismo**, s kterim se naročilo naznanja in naročnina pošilja.*

Odgovorni vrednik: Dr. Janez Bleiweis. — Natiskar in založnik: Jožef Blaznik.